

Hoewel hij geen vijand der levende kunst zal zijn, liet hij gaarne het fonkelnieuwe en bleef naar het oude gericht: het oude, dat goed is voorzoover het altijd nieuw blijft, zooals het nieuwe goed is voorzoover het oud kan worden. Het van zijn tijd zijn is het van de eeuwigheid zijn! Maar ofschoon hij inziet, dat om iets nieuws te zeggen, men geen nieuwe taal behoeft te maken, zouden de kunstgeleerden, die immers gaarne rubriceeren, z'n werk, om de objectieve strengheid, kunnen rekenen tot de z.g. kunst der nieuwe zakelijkheid te behooren.

De onderwerpen naar aanleiding waarvan hij met krijt of inkt en veel gevoel op den steen teekent, met kunstmiddelen, die nooit doel worden, zijn hoofdzakelijk landschappen. Op het détail gericht, zijn zij toch nooit van een koude, onkunstelijke nauwkeurigheid.

Deze paysagist leidt, zelfs wanneer hij, zooals op dat riviergezicht, den horizon wijd opent, den blik niet in de diepte, zooals de schilders van het vlakke landschap, die, zwanger van heele provincies, onmetelijke ruimten baarden. Hij vestigt onzen blik op dat wat het dichtst bij ons is, op een oever versierd met planten en bloemen en zoo zou men vele zijner landschappen voor grondschilderingen kunnen noemen.

Heel Holland is hem als een tuin, de natuur heeft bij hem steeds iets gecultiveerds; de wereld is bij hem nooit woest en ledig, men voelt dat zij bewoond is. In die litho's van een tuinhoekje met een bos zonnebloemen bij broeibakken; van een plekje heidegrond, waar vlinders honing komen puren; van veldbloemen op zwart fond — waarschijnlijk om aan te duiden, dat zij niet in de vrije natuur gezien zijn —; van een bosch-interieur, waar klimoploof de boomen „bemint”, maakt hij evenals Dürer in z'n groote en kleine „graszode”, een culte van de bloemschildering. Ook in een paar der mooiste litho's, van een schietbeek tusschen beboschte rotsen en van een wilgenlaantje, brengt hij ons in een microcosmos, die wij nog bevolkt kunnen maken door kabouters en elfen.

De eerste teekening doet nog 't sterkst denken aan Bresdin, die eens aan Redon, die zich met trots z'n leerling noemde en in z'n beroemde litho van den filosoof of den droomer het portret van zijn ongelukkigen leermeester maakte, zeide, dat een schoorsteenpijp hem een heel verhaal vertelde: „Indien gij haar wel kunt waarnemen en begrijpen, verbeeld u dan het vreemdste, het wonderbaarlijkste onderwerp, indien het ergens op gebaseerd is en indien het binnen de grenzen van dat eenvoudige brok muur blijft, zal uw droom levend zijn. Ziedaar de kunst.”

Deze nieuwe lithograaf vond z'n vreugde ook in kleine rijkdommen van stillevens met schelpen, siermeloenen, kalebassen, een uitgebloeide zonnebloem, etc., waar hij in z'n liefde de dingen nog dichter naar zich toe schijnt te halen.

KASPER NIEHAUS.